

“Stap voor stap moeten we meer gaan communiceren met elkaar”

Gezamenlijk het net rond EPR sluiten

Voorzitter van de Werkgroep EPR en onderzoeker bij nVWA Joke Fransen moedigt open communicatie en samenwerking aan in EPR-beheer. ‘Netwerken kan ertoe leiden dat stakeholders gezamenlijk een fonds zouden kunnen oprichten. Maar als ieder voor zich blijft denken, krijgen we dat niet voor elkaar’, aldus Fransen.

Auteur: Karlijn Raats

‘Open communiceren met elkaar en samenwerken is zeer van belang om eikenprocessierups goed te beheersen’, steekt Joke Fransen van wal. ‘Er zijn verschillende netwerkstructuren op te zetten. Het is goed om bijvoorbeeld niet alleen ‘horizontaal’, maar ook ‘verticaal’ te netwerken en samen te werken.

Beheerders van verschillende gemeentes kunnen contact met elkaar opnemen, maar je kunt door goed contact met jouw wethouder ook zorgen dat hij eens contact opneemt met een wethouder van een andere gemeente om te horen wat de ervaringen en kosten zijn van EPR-beheer. Zo kan ervaring en kennis worden uitgewisseld en

meer draagvlak voor een serieuze aanpak en budgettering worden gevormd!

Verspreiding van stakeholders in Groene Ruimte
Naast contacten tussen gemeenten in een regio zijn ook contacten met andere instanties in de groene ruimte belangrijk. “EPR maakt geen

onderscheid en kent geen gebiedsgrenzen". De Werkgroep EPR Noord is al een stevig eind op weg daarmee. Er is een regionale overlegstructuur waarbij meerdere stakeholders betrokken zijn, waaronder behalve gemeenten ook provincies, natuurbeheerders en terreinbeheerders zoals Defensie. Vanuit de Expertgroep eikenprocessierups streven wij ook naar een landelijke vertegenwoordiging van de verschillende stakeholders. Het valt niet mee om van alle verschillende partijen input te krijgen. EPR komt landelijk voor, maar het niveau van overlast varieert regionaal en per jaar, met als gevolg dat de aandacht snel verslapt en er op problemen slecht geanticipeerd kan worden. Bovendien ontbreekt een overkoepelende organisatie in de 'Groene Ruimte', waaronder al deze stakeholders vallen waardoor informatievoorziening en uitwisseling anders is dan bijvoorbeeld in commerciële productieteleen. Een optimale aanpak van EPR vereist afstemming en samenwerking tussen een hele reeks van partijen.'

'Open communiceren met elkaar en samenwerken is zeer van belang om eikenprocessierups goed te beheersen'

Eerst kleine stappen

Maar dat ononderbroken geheel is een ideaal, zo wil Franssen benadrukken. Nederland is nog lang niet zover en moet volgens haar eerst kleine stappen zetten. 'Per gemeente moet men ervoor gaan zorgen dat gegevens gedigitaliseerd worden in een beheersysteem. Het maakt niet zoveel uit of dat gebeurt in het systeem van Gegevens Autoriteit Nederland, Ziepla-web, Digidis, etc. Zo ver zijn sommige gemeentes zelfs nog niet. Deze gegevens kunnen op de gemeentelijke website geplaatst worden zodat burgers kunnen volgen wat er gebeurt. Communicatie met deze doelgroep is belangrijk. Vervolgens kunnen de gegevens gedeeld worden met andere instanties en aan elkaar worden gekoppeld. Beheersingsmaatregelen kunnen afhankelijk van de lokale informatie met elkaar worden afgestemd. Niet alleen voor EPR maar ook voor andere ziekten en plagen kan zo'n netwerkstructuur worden gebruikt.'

Internationale samenwerking

Franssen denkt zelfs dat internationale samenwerking goed mogelijk is en juicht de tijd en moeite die boombeheerder Jules Sondeijker steekt in de samenwerking met België en Duitsland toe. 'Er is een interregionaal programma voor EU-gelden. Zo'n project kan wellicht onder een bredere paraplu naar voren worden geschoven: men is in de drielandenregio bezig met een samenwerking op het gebied van klimaatverandering: wat gebeurt er als het klimaat warmer wordt? Daar past de EPR problematiek naadloos in.'

Geld

Dat het moeilijk is om gelden voor goed EPR-beheer bij elkaar te krijgen, beaamt Franssen direct. Ze ziet het op verschillende plaatsen om zich heen. Ze erkent dat EPR een volksgezondheids- en geen boomprobleem is, maar maakt wel de kanttekening dat boombeheerders de verantwoordelijkheid hebben bij de EPR-bestrijding. 'Veel gemeentelijke groenbeheerders merken op dat hun budget wordt aangesproken voor EPR-bestrijding en niet dat van volksgezondheid. De impact voor de volksgezondheid is nog steeds niet duidelijk. Bij EPR is het beeld nog steeds 'een beetje jeuk en het gaat wel over'. Toch heeft een oogarts in Amersfoort vorig jaar gewaarschuwd, want de brandharen kunnen een oorzaak van ooginfecties vormen.'

Meer inzicht in de impact van EPR is noodzakelijk. Pas vorig jaar hield het RIVM een bijscholingscursus voor huisartsen waar de symptomen en gevolgen van EPR- brandharen werden toegelicht. 'Zij zijn er gewoonweg nog niet genoeg mee bekend.' Volgens Franssen is de betrokkenheid van artsen nodig om erachter te komen hoeveel mensen last hebben van de brandharen. Wanneer dit inzichtelijk is, hoopt Franssen op meer draagvlak voor onderzoek naar een duurzame beheersing van EPR.

Gebrek aan collectiviteit

Dat het blijkt moeilijk te zijn om samenwerkingsverbanden op te starten, ligt volgens Franssen gedeeltelijk aan een terugloop van de collectiviteit in de Nederlandse maatschappij. 'Je ziet dat aan de discussie rond de opheffing van de Productschappen', legt zij uit. 'Ook zie je dat aan gebrek aan kennis en betrokkenheid met EPR problematiek. Vanuit de Expertgroep EPR ondersteunden we een voorstel van de Vlinderstichting om voor elke provincie een beheerkaart te maken. Hierop worden de gebieden in die pro-

vincie, waar bedreigde of beschermde vlindersoorten voorkomen, aangegeven. Dit is belangrijke informatie voor alle instanties om rekening mee te houden indien men EPR gaat bestrijden. Diverse provincies hadden geen interesse, met als gevolg dat elke terreinbeheerder individueel deze informatie moet zien te verkrijgen.'

Vanuit de waarneming dat er minder collectiviteit is in Nederland snapt Franssen goed waarmee de organisatie van het Kennisplatform Boomziektes kampt. Deze groep wil een platform starten voor alle boomziektes tezamen. Franssen onderkent het probleem om samenwerking met de nodige partijen op touw te zetten, maar ook om betrokkenheid los te maken en dus ook gelden. 'Er is nog veel onbekendheid over EPR en over de manier waarop je EPR het beste kunt beheersen. En dus is er behoefte aan onderzoeksgeld. Maar dat kan niet uit de commerciële sector komen, want die investeert daar niet in. Zo steekt marktwerking nu eenmaal niet in elkaar. Het is met marktwerking namelijk niet altijd zo dat 'wat het beste is, overblijft'. Marktpartijen redeneren pragmatisch, in de zin dat indien een oplossing werkt, er niet perse geïnvesteerd hoeft te worden in een andere oplossing.'

Joke Franssen